

ก 2017

สถาปนา พุทธศักราช ๒๔๙๓

สยามรัฐ

ปีที่ 44 ฉบับที่ 14780 วันอาทิตย์ที่ 3 ตุลาคม พุทธศักราช 2536

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม :

อนาคตสดใสภายใต้การคุ้มครอง

ฝ่ายวิชาการ
ธนาคารนครธน จำกัด
(มหาชน)

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม มีการ

ขยายตัวอย่างรวดเร็วสามารถครองสัดส่วนการใช้ น้ำมันพืชสูงสุดในปัจจุบัน เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบาย คัดค้านอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม โดยมีมาตรการ ควบคุมการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ และนโยบายส่งเสริมการตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม นอกจากนี้ น้ำมันปาล์มยังเป็นสินค้าที่อุตสาหกรรมอื่น ๆ สามารถใช้เป็นวัตถุดิบได้อย่างกว้างขวาง เช่น น้ำมันปรุงอาหาร เนยเทียม เนยขาว นมข้นหวาน และ สบู่ เป็นต้น

การผลิต

ในการผลิตน้ำมันปาล์มนั้น เริ่มจากโรงงาน สกัดน้ำมันปาล์มจะซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรผู้ ปลูกแล้วนำมาบีบ หรือสกัดออกมาเป็นน้ำมันดิบ แต่ยังไม่นำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ เนื่องจากมีสิ่งเจือปน ในน้ำมัน เช่น เศษผง กาก และกลืน เป็นต้น ซึ่ง จะต้องผ่านขั้นตอนการกลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ก่อน จึงจะจำหน่ายเพื่อบริโภค หรือใช้ในอุตสาหกรรมได้ ดังนั้น การผลิตน้ำมันปาล์ม จึงประกอบ ด้วยขั้นตอน 3 ส่วนคือ การปลูกปาล์มน้ำมัน การ สกัดน้ำมัน และการกลั่น

ลักษณะผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม

น้ำมันปาล์ม แยกออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม (Crude oil) และ

โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม (Refine oil)

1. โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จะกระจายอยู่ บริเวณใกล้แหล่งผลิต คือในเขตภาคใต้เนื่องจาก ผลปาล์มสด เมื่อตัดจากต้นแล้วต้องส่งเข้าโรงงาน ภายใน 24 ชั่วโมง หากปล่อยทิ้งไว้นานจะทำให้ ปริมาณและคุณภาพของน้ำมันที่สกัดได้ลดลง ขนาด ของโรงงานสกัดแยกได้ 2 ขนาด คือ โรงงานสกัด ขนาดใหญ่ มีจำนวน 12 โรง มีกำลังการผลิตประมาณ 180-600 ตันผลปาล์ม/วัน แต่ผลิตจริงประมาณ 100-430 ตันผลปาล์ม/วันคิดเป็นร้อยละ 55 -72 ของกำลังการผลิต ส่วนโรงงานสกัดขนาดเล็กของไทยมี 24 โรง มีกำลังการผลิตประมาณ 8-160 ตัน ผลปาล์ม/วัน แต่ผลิตจริงประมาณ 2-60 ตันผล ปาล์ม/วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 25-37 ของกำลังการผลิต การผลิตน้ำมันปาล์มดิบของโรงงานสกัดขนาดเล็ก คิดเป็นประมาณร้อยละ 18 ของน้ำมันปาล์มดิบ ที่ผลิตได้ทั้งหมด

2. โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม จำนวนโรงงานมี 12 โรงงาน ทำการผลิตประมาณ 100-200 ตันน้ำมัน- ปาล์มดิบ/วัน เกือบทั้งหมดจะตั้งอยู่ในบริเวณ กรุงเทพฯ และปริมณฑลมีเพียงโรงงานเดียวที่ตั้ง อยู่ที่จังหวัดสงขลา คือ บริษัทน้ำมันพืชแอสตันคาร์ด จำกัด ซึ่งมีทั้งโรงงานสกัด และโรงงานกลั่นน้ำมัน- ปาล์ม และเป็น 1 ใน 2 บริษัท ที่ได้รับการส่งเสริม การลงทุน

โครงสร้างการผลิตปาล์มน้ำมัน และน้ำมัน ปาล์มของไทย มีลักษณะการผลิตและรวมกลุ่มผู้ ผลิตแบบแนวนราบ (HORIZONTAL INTEGRATION) คือ เกษตรกรจะเป็นผู้ผลิตผลปาล์มสด เพื่อเป็น วัตถุดิบป้อนให้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม โรงงาน สกัดจะผลิตและจำหน่ายน้ำมันปาล์มดิบให้กับโรงงาน กลั่น มีโรงงานสกัดเพียงบางโรงที่มีสวนปาล์มของ ตนเอง

การตลาด

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม เป็นอุตสาหกรรม ที่ผลิตเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศเป็น หลักเพราะผลผลิตมีน้อย และต้นทุนการผลิตสูง โอกาสที่ส่งออกไปจำหน่ายแข่งขันในตลาดโลกจึง มีน้อย ตลาดภายในประเทศจึงเป็นหัวใจสำคัญของ อุตสาหกรรมนี้ ซึ่งสามารถแบ่งแยกตลาดน้ำมัน- ปาล์มภายในประเทศออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

ตลาดน้ำมันปาล์มเพื่อบริโภค มีสัดส่วน ประมาณ 65% ของผลผลิตรวมทั้งหมด ตลาดนี้จะมี การแข่งขันค่อนข้างสูง เนื่องจากมีผู้ประกอบการ จำนวนมาก ทั้งผู้ผลิตน้ำมันปาล์มและน้ำมันพืช ชนิดอื่น ๆ ที่ทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงน้ำมันจากสัตว์ และไขมันอื่น ๆ ด้วย โดย การแข่งขันจะเป็นในด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์ และพยายามสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณสมบัติ หรือการออกแบบ บรรจุภัณฑ์ใหม่ ๆ ส่วนทางด้านราคาของน้ำมัน ปาล์ม จะเปลี่ยนแปลงไปตามราคาที่เคลื่อนไหวของ ราคาน้ำมันพืชชนิดอื่น ๆ แต่น้ำมันปาล์มจะได้เปรียบ ตรงที่มีราคาถูกกว่า ซึ่งเป็นผลให้น้ำมันปาล์มมีส่วน แบ่งตลาดค่อนข้างสูง คือประมาณ 34% ของมูลค่า ตลาดรวม

ตลาดน้ำมันปาล์มเพื่อใช้ในอุตสาหกรรม มี สัดส่วนประมาณ 35% ของผลผลิตรวม จากการที่ น้ำมันปาล์มมีคุณสมบัติที่ใช้ในอุตสาหกรรมได้ดี คือไม่มีสี ไม่มีกลิ่น และสามารถใช้ในอุตสาหกรรม หลายประเภททำให้น้ำมันปาล์มในตลาดนี้สามารถ ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยการแข่งขันไม่ค่อยรุนแรง นัก เพราะเป็นการแข่งขันเพียงระหว่างผู้ผลิตน้ำมัน- ปาล์มด้วยกันเอง ซึ่งยังมีผู้ผลิตไม่มากนัก

ส่วนแบ่งตลาดน้ำมันพืช เฉพาะใน ระดับการขายปลีก (Retail) เป็นดังนี้

-น้ำมันปาล์ม	ร้อยละ	34.1
-น้ำมันถั่วเหลือง	"	24.8
-น้ำมันพืชผสม	"	23.5
-น้ำมันรำข้าว	"	8.6
-น้ำมันมะพร้าว	"	5.6
-น้ำมันอื่น ๆ	"	3.4

การส่งออก

การส่งออกน้ำมันปาล์มของไทยไม่มีการควบคุม สามารถส่งออกได้โดยเสรี และไม่มีกีดกันภาษี แต่ในความเป็นจริงก็ยังไม่มีการส่งออกมากนัก เนื่อง- จากการผลิตในประเทศยังไม่สามารถสนองความ ต้องการอย่างเพียงพอ ในปี 2535 มีปริมาณส่งออก 1,664 ตัน มูลค่า 20.9 ล้านบาท โดยส่งออกไปยัง ประเทศลาวมากที่สุด ปริมาณ 113 ตัน มูลค่า 2.5 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ประเทศจีน ปริมาณ 15 ตัน มูลค่า 0.1 ล้านบาท สำหรับในปี 2536 (ม.ค.-มิ.ย.) ส่งออกปริมาณ 86 ตัน มูลค่า 2.3 ล้านบาทลดลง จากช่วงเดียวกันของปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 67 และ 13 ตามลำดับ

ปัญหาอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทย

(1) ด้านการผลิตผลปาล์ม

สวนปาล์มของไทยส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ปริมาณผลผลิตมีน้อยและต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจาก ปัจจัยหลายประการไม่เอื้ออำนวย กล่าวคือ

- พันธุ์ ยังขาดแคลนพันธุ์ที่เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อม พันธุ์ปาล์มที่ปลูกส่วนใหญ่เป็น

สายพันธุ์ผสมจึงให้ผลผลิตและเปอร์เซ็นต์น้ำมันต่ำ
-ปริมาณน้ำฝน พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก
ปาล์มจะต้องมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,800 -2,000
มม./ปี แต่พื้นที่ปลูกปาล์มของไทยมีปริมาณน้ำฝน
เฉลี่ยเพียง 1,800 มม./ปี ผลผลิตที่ได้จึงต่ำ

-สภาพของดิน พื้นที่ปลูกปาล์มบางส่วนไม่มี
ศักยภาพทำให้ผลผลิตต่ำ

-การใช้ปุ๋ย เกษตรกรรายย่อยใช้ปุ๋ยในอัตรา
ต่ำ และไม่เหมาะสม เนื่องจากขาดเงินทุน

-เทคโนโลยีการจัดการสวนปาล์ม ยังขาดการ
วิจัยเรื่องเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการปลูก
ดูแลรักษา การป้องกันและกำจัดวัชพืช โรค แมลง
รวมทั้งด้านการเก็บเกี่ยว โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย
ขาดการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร และมักจะเก็บผล
ปาล์มไม่เหมาะสมป้อนโรงงาน (อ่อนหรือแก่เกินไป)
ซึ่งมีผลต่อปริมาณการผลิต ต้นทุนการผลิต และ
คุณภาพของน้ำมันปาล์มดิบ

(2) ด้านการผลิตน้ำมันปาล์มดิบ และน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์

แม้ว่าโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบและโรงงาน
กลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จะดำเนินการผลิต โดยใช้
เครื่องจักรที่นำเข้ามาจากมาเลเซีย ตลอดจนเทคโนโลยี
การผลิตจะไม่แตกต่างจากมาเลเซียก็ตาม แต่การ
ผลิตยังมีปัญหาที่สำคัญคือ

-ขนาดและกำลังการผลิตของโรงงาน โรงงาน
สกัดและโรงงานกลั่นเล็กและกำลังการผลิตต่ำเมื่อ
เปรียบเทียบกับมาเลเซีย เนื่องจากข้อจำกัดด้านวัตถุดิบ
(ผลปาล์มสด/น้ำมันปาล์มดิบ) ป้อนโรงงานขณะ
เดียวกันปริมาณวัตถุดิบมีน้อยกว่ากำลังการผลิต ทำ
ให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยสูง

-กรรมวิธีการผลิต ปัจจุบันโรงงานสกัดของไทยมี 36 โรงงาน แยกเป็นโรงงานขนาดใหญ่ 12
โรงงาน (ผลิตน้ำมันปาล์มดิบได้ประมาณร้อยละ
80 ของการผลิตทั้งหมด)ผลิตโดยวิธีแยกเปลือก
โรงงานขนาดเล็ก 24 โรงงานผลิตโดยวิธีรวมเปลือก
คุณภาพของน้ำมันปาล์มดิบที่จะได้จากวิธีแยกเปลือก
จะดีกว่า แต่ต้นทุนจะสูงกว่าการผลิตรวมเปลือก
ประมาณ 1.80 บาท/กิโลกรัม

-เปอร์เซ็นต์น้ำมัน เปอร์เซ็นต์น้ำมันในผล
ปาล์มของไทยน้อยกว่ามาเลเซียคือ ของไทยร้อยละ
17-19 มาเลเซียร้อยละ 20-22 เป็นผลให้การสกัด
น้ำมันปาล์มดิบต้องใช้ผลปาล์มมากขึ้น

-การลักลอบนำเข้า การที่ภาครัฐบาลมีมาตรการ
การคุ้มครองอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศ
โดยกำหนดให้น้ำมันปาล์มเป็นสินค้าควบคุมการนำเข้า
ทำให้มีการลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่าง
ประเทศโดยเฉพาะจากมาเลเซีย

-ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม การจัดเก็บภาษีมูลค่า
เพิ่มในอุตสาหกรรม น้ำมันปาล์มยังไม่เป็นบรรทัดฐาน
และมีการตีความไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความ
สับสน

ผลกระทบจากการเข้าสู่ AFTA ต่อ อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทย

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA
น้ำมันปาล์มเป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มสินค้า
ที่ต้องเร่งลดภาษี (Fast Track) ให้เหลือ 0-5% ภายใน
8 ปี ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม โรงงานสกัดน้ำมัน
และโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มจะได้รับผลกระทบ
มากที่สุด เพราะขั้นตอนการดำเนินการเข้าสู่ AFTA
จะมีการลดภาษีนำเข้า และผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ
อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งจะเป็นผลให้มีการนำเข้าน้ำมัน
ปาล์มจากต่างประเทศมากขึ้น ประเทศไทยจึงได้
ถอนสินค้าน้ำมันพืช คือ น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว
น้ำมันถั่วเหลืองจำนวน 8 รายการ ออกจากกลุ่ม
สินค้าที่ต้องเร่งลดภาษี(Fast Track) มาไว้ในรายการ
สินค้าที่สงวนไว้ชั่วคราว (Exclusion List) และจะ
นำมาพิจารณาทบทวนอีกครั้งในปี 2543

เนื่องจากอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเป็น
อุตสาหกรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับ
เกษตรกรโรงงานสกัด โรงงานกลั่น รวมถึงผู้บริโภค
เมื่อมีการดำเนินการเข้าสู่เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ
AFTA โดยการลดภาษีนำเข้าและผ่อนคลายมาตรการ
ต่าง ๆ โดยเฉพาะการควบคุมหรือจำกัดปริมาณการ
นำเข้า คาดว่าจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมน้ำมัน
ปาล์มของไทย ดังนี้

เกษตรกร

เกษตรกรจะได้รับผลกระทบมากที่สุด โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีต้นทุนผลิตสูง หากไม่สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิตลงได้อาจต้องเลิกการปลูก

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะต้องแข่งขันกับน้ำมัน
ปาล์มดิบราคาถูกที่นำเข้า ซึ่งหากมีการนำเข้าน้ำมัน
ปาล์มดิบในปริมาณที่เหมาะสมก็จะมีผลกระทบต่อ
โรงงานสกัด และหากเกษตรกรบางส่วนต้องเลิก
ปลูกปาล์มจะทำให้ขาดแคลนผลปาล์มป้อนโรงงาน
โรงงานสกัดอาจต้องเลิกดำเนินการ โดยเฉพาะโรงงาน
สกัดขนาดเล็ก ส่วนโรงงานสกัดขนาดใหญ่มักจะมี
สวนปาล์มของตนเองในระยะแรกผลกระทบคงไม่
รุนแรงนัก แต่ในระยะยาวจำเป็นต้องหาทางลดต้นทุน
การผลิตลง

โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม

การนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจะไม่มีผลกระทบต่อ
โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม เพราะจะทำให้มีวัตถุดิบ
ป้อนโรงงานได้เต็มที่และราคาถูก แต่หากมีการนำเข้าน้ำมัน
ปาล์มบริสุทธิ์ได้เสรีจะส่งผลกระทบต่อ
การผลิตของโรงงานกลั่น

อุตสาหกรรมต่อเนื่อง

อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่นำน้ำมันปาล์มไปใช้
เป็นวัตถุดิบในการผลิตจะได้ประโยชน์ เพราะจะ
สามารถนำเข้าน้ำมันปาล์มได้ในราคาถูกและปริมาณ
เพียงพอกับความต้องการ สามารถวางแผนการผลิตและ
การตลาดในระยะยาวได้

ผู้บริโภค

ผู้บริโภคในประเทศ สามารถที่จะบริโภค
น้ำมันปาล์มและน้ำมันพืชชนิดอื่น ๆ ได้ในราคาที่
ต่ำลงเนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง และมีการ
แข่งขันกันในอุตสาหกรรมน้ำมันพืชค่อนข้างสูง

นอกจากนั้น การเปิดให้นำเข้าน้ำมันปาล์ม
โดยเสรี จะช่วยลดปัญหาการลักลอบนำเข้า และรัฐ
จะได้รับรายได้ทางด้านภาษีมากขึ้น